

Miljø- og Naturresurseudvalgets betænkning om Medlemsforslag om totalforbud och kontrolsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön

Bilag

- Sammen drag af hørings svar om A 1385/miljö
- Medlemsforslag A 1385/miljö

1. Miljø- og Naturresurseudvalgets forslag

Miljø- og Naturresurseudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

- 1) *at*, gennem HELCOM-samarbejdet, udrede perspektiverne i at stille strengere krav til de større passager- og lastfartøjer med det mål at forbyde ethvert udslip af toilet affaldsvand til Østersøen fra disse fartøjer
- 2) *at*, i givet fald, virke for at gennemføre mulige regionalt eller generelt gældende forbud inden for en rimelig tidsfrist; herunder sikre at havnene i Østersøen sættes i stand til at modtage de forventelige toilet affaldsmængder
- 3) *at*, indtil bindende bestemmelser kan gennemføres, virke for, at rederierne til fartøjer med store udledninger af toilet affaldsvand, gennem aftaler, bringes til at praktisere opsamling og tømning i havne med passende modtagefaciliteter
- 4) *at* virke for, at eksisterende havnekontrolsystemer udvikles, således at det effektivt og retfærdigt kan sikres, at alle pligtige fartøjer i Østersøen også i praksis afleverer alt pligtigt affald i havnene

2. Baggrund

I marts 2006 fremlagde Raija-Liisa Eklöw m.fl. fra Midtergruppen "Medlemsforslag om totalforbud och kontrolsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön" (A 1385/miljö), se bilag.

Resumé af medlemsforslaget

I henhold til MARPOL 73/78 konventionen er det nu forbudt at udlede toilet affald fra skibe i Østersøen med undtagelse af situationer hvor affaldsvandet først behandles om bord, eller hvor ubehandlet affald ledes ud længere end 12 sømil fra nærmeste land. Forslagsstillerne finder disse bestemmelser utilstrækkelige til at beskytte havmiljøet i Østersøen – navnlig hvad angår overgødsningen. Det er ikke tilstrækkeligt, at affaldet behandles ombord, for denne behandling indebærer blot en fjernelse af bakterier, men ikke en fjernelse af næringsstofferne.

Desuden finder Midtergruppen, at der burde findes et kontrolsystem, der sikrer, at alle store fartøjer afleverer deres affald i havnene.

I forslaget anmodes de nordiske landes regeringer om – gennem HELCOM-samarbejdet – at forpligte alle passager- og lastfartøjer til at aflevere alt affald i havnene samt at skabe et effektivt system, der sikrer kontrol med at afleveringerne af affald i havnene rent faktisk finder sted.

Udvalgets behandling af forslaget

Udvalget har behandlet medlemsforslaget på møder den 26. april 2006 i Stockholm og den 20. september 2006 i Lahtis, Finland.

Skriftlig høring

På førstnævnte møde blev det besluttet at sende forslaget i skriftlig høring i de nordiske lande. Følgende høringsparter har svaret:

Internationale institutioner

HELCOM

Finland

Merenkulkulaitos (Sjöfartsverket)

Åland

Ålands landskapsregering, Ålands Redarförening r.f., Ålands Vattenskyddsförening, Ålands Natur och Miljö r.f., Mariehamns Stad og Långnäs Hamn Ab.

Sverige

Sjöfartsverket, Naturvårdsverket og Svenska Naturskyddsföreningen.

Generelt set stiller høringsparterne sig positive overfor forslaget. Dog ønskes fra flere sider en udredning om det faktiske problems omfang og virkning samt en oversigt over de eksisterende modtagefaciliteter i Østersøhavnene. Det påpeges, at et egentligt tvingende forbud vil kræve dels samklang i HELCOM, dels at IMO indfører særlige regler for håndtering af toiletaffaldsvand i Østersøen. En del passagerfartøjer praktiserer allerede, på frivillig basis, opsamling af toiletaffaldsvand med aflevering i havn. Endelig anfører høringsparterne forskellige praktiske forhold i forbindelse med en gennemførelse af totalforbud; herunder behovet for overgangsperioder og en specificering af det mindste antal passagerer og besætningsmedlemmer, der skulle udløse opsamlingspligt.

En oversigt og sammendrag af de indkomne hørings svar fremgår af bilag til nærværende betænkning.

3. Udvalgets synspunkter

Udvalget er, ligesom forslagsstillerne, bekymret for Østersøens foruroligende eutroficeringsstilstand. Alle initiativer, der på rimelig vis kan medvirke til at mindske belastningen med kvælstof (kvæve) og fosfor bør hilses velkommen. Miljø- og Naturresurseudvalget støtter intentionerne i medlemsforslaget.

HELCOM-sekretariatet samt Sveriges og Finlands regeringer oplyser, at der allerede er iværksat et udredningsarbejde, der skal kortlægge omfanget af udledningerne fra fartøjer og dennes virkning på Østersøens miljø. Udvalget anerkender regeringernes indsats med at bekæmpe overgødskningen af Østersøen og hilser den omtalte udredning af skibstrafikkens indvirkning velkommen. I forbindelse med vurderingen af omkostningseffektiviteten af at forbyde udledning af toiletaffald fra fartøjer skal man imidlertid ikke se bort fra betydningen af den almindelige retfærdighedsopfattelse blandt borgerne i landene rundt om Østersøen. Hvis det generelt pålægges husholdninger, virksomheder m.m. at foretage investeringer i renseanlæg og andre tilbageholdelses foranstaltninger for at forbedre situationen i Østersøen, kan det være vanskeligt at acceptere, hvis eksempelvis den kommercielle skibsfart ikke også skal yde sit.

Miljø- og Naturresurseudvalget har forståelse for, at det kan være vanskeligt på kort sigt at opnå resultater på dette område, idet søfarten er reguleret gennem internationale bestemmelser, der fastsættes på globalt plan af IMO. Således er spørgsmålet om affaldsudledninger i internationalt farvand reguleret af MARPOL 73/78. Regeringerne opfordres til at søge enighed om strengere bestemmelser i kredsen af Østersølande og at rejse spørgsmålet om særligt skrappe bestemmelser for Østersøen i IMO.

I mellemtiden bør myndighederne allerede begynde arbejde med at opfordre og tilskynde fartøjer med store udledninger til at opsamle affaldsvandet forstærkes - gennem konkret kontakt til og aftale med rederierne.

Udvalget må desuden opfordre regeringerne til at virke for, at de pågældende havne pålægges og sættes i stand til at udvikle passende modtagefaciliteter og effektive rensningsmuligheder for toiletaffaldsvandet.

4. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Miljø- og Naturresurseudvalget, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

- 1) *at*, gennem HELCOM-samarbejdet, udrede perspektiverne i at stille strengere krav til de større passager- og lastfartøjer med det mål at forbyde ethvert udslip af toiletaffaldsvand til Østersøen fra disse fartøjer
- 2) *at*, i givet fald, virke for at gennemføre mulige regionalt eller generelt gældende forbud inden for en rimelig tidsfrist; herunder sikre at havnene i Østersøen sættes i stand til at modtage de forventelige toiletaffaldsmængder
- 3) *at*, indtil bindende bestemmelser kan gennemføres, virke for, at rederierne til fartøjer med store udledninger af toiletaffaldsvand, gennem aftaler, bringes til at praktisere opsamling og tømning i havne med passende modtagefaciliteter
- 4) *at* virke for, at eksisterende havnekontrollsystemer udvikles, således at det effektivt og retfærdigt kan sikres, at alle pligtige fartøjer i Østersøen også i praksis afleverer alt pligtigt affald i havnene

Lahtis, den 20. september 2006

Ásta R. Jóhannesdóttir (A)
Sinikka Bohlin (s)
Raija-Liisa Eklöv (Lib)
Barbro Feltzing (mp)
Agne Hansson (c)
Hanna-Leena Hemming (saml), viceordf.

Kári P. Højgaard (Sjfl.)
Ivar Kristiansen (H)
Asmund Kristoffersen (A), leder
Johan Lund Olsen (IA)
Aulis Ranta-Muotio (cent)

Sammendrag af hørings svar om

A 1385/miljö: Medlemsförslag om totalförbud och kontrossystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön

HELCOM

Oplyser, at spørgsmålet har været drøftet på det 18. HELCOM delegationsleder møde, hvor der var enighed om, at man har behov for at kende mere til problemets omfang og mulighederne for at behandle det. Det drøftes med bl.a. Finland, om der kan udføres en relevant undersøgelse af disse forhold.

Merenkulkulaitos – Sjöfartsverket, Finland

Der redegøres for de juridiske forhold om spørgsmålet; herunder de internationale bestemmelser fastsat af MARPOL 73/78 i IMO. I de internationale farvande kan de nationale myndigheder ikke stille strengere generelle krav end dem, der er fastsat af de internationale organisationer.

Finland finansierer nu – i HELCOM regi – et udredningsarbejde om mængden og virkningerne af toiletaffalds vandet samt modtagesystemerne i havnene rundt om Østersøen. På baggrund af dette udredningsarbejde, planlægger Finland at søge enighed mellem HELCOM landene om, at sætte begrænsninger for Østersølandenes egne fartøjer. Hvis forbudet skal omfatte alle landes fartøjer, må det besluttes af IMO – eventuelt igennem, at Østersøen erklæres som et specialområde.

Kontrollen med et affaldsvands forbud kunne eventuelt sikres gennem, at hvert fartøj skulle føre en "toiletaffaldsvands dagbog", der kunne kontrolleres af havnestatskontrollen (Port State Control).

Ålands landskapsregering

Støtter fuldt ud medlemsforslaget. Det bemærkes, at alle havne må etablere modtagesystemer, og at nogle fartøjer måske må bygges om, hvorfor der kan behøves en overgangsperiode til at få tingene i orden.

Ålands Redarförening r.f.

Støtter forslaget. Alle foreningens passagerrederi-medlemmer i trafik mellem de nordiske lande afleverer allerede i dag toiletaffaldsvandet i havnene. Af hensyn til ensartede konkurrenceforhold bør reguleringer gælde alle landes fartøjer – ikke blot Østersølandenes. Der bør sikres en overgangsperiode til at gennemføre visse ombygninger. Desuden må det konkretiseres, hvilke mandskabs- og passagerantal, der betinger aflevering i havn. Det må sikres, at anløbshavnene har modtagefaciliteter, og at rensningen her er bedre end den, der kan foretages ombord på fartøjerne. Et retfærdigt kontrossystem må etableres.

Ålands Vattenskyddsförening

Støtter forslaget. Der bør etableres en fast plan for arbejdet med opfyldelse af delmål. Begrebet "store fartøjer" må specificeres, så der ikke opstår tvivl om fortolkningen.

Ålands Natur och Miljö r.f.

Støtter medlemsforslaget. Der er behov for stærke virkemidler for at sikre Østersøens mod eutroficerings.

Mariehamns Stad

Støtter forslaget, og finder at totalforbudet for udslip af toiletaffaldsvand skal gælde også for fritidsbåde. Mariehamns Stad samarbejder med nærliggende byer om modtagning af afløbsvand fra fartøjer. Man er positiv overfor indførelse af et fælles samordnet kontrossystem i Østersøen.

Långnäs Hamn Ab

Støtter initiativet. Det må arrangeres således, at fartøjerne ikke behøver at tømme affald af i hver havn. Havnenes og fartøjernes kapacitet må tages i betragtning ved den praktiske ord-

ning. Her skal der måske tages særlige hensyn til Åland, der har stor passagertrafik i forhold til egen befolkning, således at noget toiletaffald fra passagerfærgerne må tømmes i andre havne på ruten.

Sjöfartsverket, Sverige

Til trods for at de internationale regler ikke kan tvinge passagerfærgerne til at opsamle toiletaffaldsvandet ombord, der det i samarbejdet mellem Østersølandene lykkedes at få de fleste større færger i trafik mellem Sverige og Finland til at aflevere affaldsvandet i havn.

Man støtter, at indførelse af tvingende regler bør udredes. Lastfartøjer har ikke store besætninger, så deres bidrag til eutroficeringen er forsvindende i forhold til passagerfærgernes. Der henvises til det iværkstatte udredningsarbejde i HELCOM-regi, se ovenfor. På baggrund af udredningen må det diskuteres videre, om der er baggrund for en HELCOM rekommandation og et fælles forslag til IMO.

Hvad angår kontrol, finder man, at det EU-baserede rapporteringssystem "SafeSeaNet" skulle kunne anvendes. Alternativt kunne kontrollen gennemføres som led i havnestatskontrollen (Port State Control).

Naturvårdsverket, Sverige

Ser positivt på at udslippet af toiletaffald fra fartøjer i Østersøen begrænses mest muligt. I HELCOM-regi bør mulighederne for et totalforbud udredes. Man støtter også et forslag om at udrede formerne for kontrollen af et sådant forbud.

Svenska Naturskyddsföreningen

Støtter forslaget om et totalforbud og et kontrolsystem som foreslået. Henviser til, at situationen med Østersøens overgødskning er så alvorlig, at alle anstrengelser for at mindske udslippene må støttes.

Medlemsförslag

om totalförbud och kontrollsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön

(Väckt av Raija-Liisa Eklöv m.fl.)

Det pågår ett aktivt arbete för att förbättra Östersjöns vattenmiljö och för att förhindra fortsatt förorening och övergödning. Östersjön har tilldelats status som ett särskilt känsligt havsområde (Particularly Sensitive Sea Area, PSSA) och Special Area av internationella sjöfartsorganisationens (IMO) konvention som gäller förhindrande av havsförorening från fartyg (MARPOL 73/78). Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet har aktivt deltagit i arbetet att lyfta fram Östersjöns betydelse inte minst ur miljösynpunkt.

De senaste tiderna har dumpandet av toalettavfall i Östersjön från passagerarfartyg varit en central debattfråga i medierna. MARPOL 73/78-konventionen innehåller regler om vilka typer och mängder avfall som fartyg får släppa ut till havs, mot bakgrund av hur känsliga olika havsområden är. Med hänsyn till Östersjön är det, enligt det tillägg som trädde i kraft 1 augusti 2005, förbjudet att släppa ut toalettavfallsvatten till havs med undantag av situationer då avfallsvattnet först behandlas ombord eller då obehandlat avfall släpps ut längre bort än 12 sjömil från närmaste land. Konventionen omfattar alla nya fartyg samt gamla fartyg inom fem år efter att konventionen trätt i kraft. MARPOL:s stipulationer tillämpas regionalt via HELCOM (speciellt via Bilaga IV i Helsingforskonventionen och HELCOM rekommendation 24/8).

Mittengruppen anser att MARPOL:s krav gällande behandling av toalettavfall på passagerar- och lastfartyg är otillräckliga, speciellt med hänsyn till övergödningproblemet i Östersjön. Det finns brister både i själva regleringen och i möjligheter att följa upp efterlevnaden av bestämmelserna. Det räcker inte till att toalettavfallet behandlas ombord på fartyget, eftersom den behandling avfallet går genom tar inte bort effekten för övergödning utan bara garanterar att avfallet inte innehåller bakterier och att det är finfördelat så att det fasta avfallet inte syns. Mittengruppen anser ytterligare att det borde finnas ett kontrollsystem för att kunna se till att alla stora fartyg i Östersjötrafiken lämnar sina avfallsvatten i hamnarna för en effektiv behandling.

Mot bakgrund av det ovanstående föreslår mittengruppen att

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

- 1) *att* inom ramen för HELCOM utreda möjligheterna till strängare krav än vad MARPOL stipulerar, med målet att förbjuda utsläpp av *allt* toalettavfall från stora passagerar- och lastfartyg i Östersjön, och förpliktiga dessa fartyg att lämna *allt* avfall i hamnarna
- 2) *att* ta initiativ (t.ex. inom ramarna för HELCOM) till att skapa ett kontrollsystem, till exempel ett dataregister, där man kan kontrollera att alla stora passagerar- och lastfartyg i Östersjötrafiken lämnar sitt toalettavfall, samt övrigt avfall, i hamnarna

Köpenhamn, Tórshavn, Helsingfors, Mariehamn, Oslo och Stockholm
den 2 mars 2006

Mikko Alatalo (cent)
Heli Berg (fp)
Jónína Bjartmartz (F)
Tarja Cronberg (gröna)
Bente Dahl (RV)
Raija-Liisa Eklöv (Lib)
Joan Erlandsen (V)
Ragnar Erlandsson (V)
Barbro Feltzing (mp)
Agne Hansson (c)
Kári P. Højgaard (Sjfl.)
Dagfinn Høybråten (KrF)
Michael Aastrup Jensen (V)
Anne Marghrete Larsen (V)

Kristian Pihl Lorentzen (V)
Pehr Löf (sv)
Lauri Oinonen (cent)
Runar Patriksson (fp)
Marion Pedersen (V)
Aulis Ranta-Muotio(cent)
Leena Rauhala (cent)
Gabriel Romanus (fp)
Simo Rundgren (cent)
Irene Simonsen (V)
Tuve Skånberg (kd)
Dagfinn Sundsbø Sp
Gunilla Tjernberg (kd)
Pekka Vilkuna (cent)